

ANALIZA UPORABE REŠITEV eZDRAVJA V SLOVENIJI: IZZIVI IN PRIHODNJE USMERITVE

ŽIVA RANT & DALIBOR STANIMIROVIĆ

Nacionalni inštitut za javno zdravje, Ljubljana, Slovenija, e-pošta: ziva.rant@nijz.si, dalibor.stanimirovic@nijz.si.

Povzetek Letos mineva štiri leta, kar je NIJZ prevzel upravljanje rešitev eZdravja v Sloveniji. Pripravili smo poglobljeno analizo uporabe najpomembnejših rešitev eZdravja, z njimi povezanih izzivov in prihodnjih usmeritev. Raziskava je pokazala velik napredek pri uporabi in doseganje kratkoročnih ciljev projekta eZdravje. Deleža e-receptov in e-napotnic presegata 90%. Centralni register podatkov o pacientih omogoča zbiranje podatkov za izmenjavo med izvajalci zdravstvene dejavnosti in shranjevanje dokumentov za dostopanje pacientov. Količina zdravstvene dokumentacije in povzetkov podatkov o pacientu se je občutno povečala. Povečala se je tudi uporaba spletnega portala zVEM, ki pacientom omogoča varen dostop do njihovih zdravstvenih podatkov ter storitev eZdravja preko ene vstopne točke.

Kljub izzivom, s katerimi se NIJZ srečuje pri nacionalni uvedbi inovativnih rešitev, lahko rečemo, da uvedba poteka uspešno. To je ugotovila tudi Evropska komisija, saj je Digital Economy and Society Index Report za leto 2019 uvrstil Slovenijo na šesto mesto v EU pri uporabi rešitev eZdravja.

Ključne besede:
eZdravje, eRecept, eNaročanje, centralni register podatkov o pacientih, CRPP, portal zVEM.

1 Uvod

Ob koncu leta 2019 so minila štiri leta, kar je Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) prevzel upravljanje rešitev eZdravja v Sloveniji. Projekt eZdravje je bil eden večjih projektov informatizacije javnih storitev v Sloveniji. Začel se je leta 2008 in je trajal do konca novembra 2015. Vodilo ga je Ministrstvo za zdravje RS in je bil sofinanciran iz Evropskega socialnega sklada, Slovenija je sofinancirala 15 %. Po zaključku projekta decembra 2015 je upravljanje rešitev prevzel NIJZ, sredstva za nadaljnji razvoj in vzdrževanje rešitev eZdravja zagotavlja proračun Republike Slovenije (Rant et al., 2017).

Cilj eZdravja je uvedba sodobnih in večstransko uporabnih informacijskih rešitev v poslovanje slovenskega zdravstvenega sistema. Povezava lokalnih zdravstvenih informacijskih sistemov preko rešitev eZdravja državljanom in zdravstvenim delavcem zagotavlja premostitev številnih ovir pri iskanju informacij, ki so relevantne za proces zdravstvene obravnave, upravljavcem pa omogoča boljše spremljanje poslovanja zdravstvenih zavodov ter na dokazih temelječe odločanje in ukrepanje. Z uspešno uvedbo rešitev eZdravja si je slovensko zdravstvo zagotovilo možnosti za še bolj kakovostno delo s pacienti, učinkovito upravljanje zdravstvenih informacij, nadaljnji razvoj zdravstvenega sistema ter njegovo konkurenčno vključevanje v evropski prostor. Na podlagi verodostojnih ekonomskih, administrativnih in kliničnih podatkov je mogoče bolj učinkovito upravljanje zdravstvenih zavodov oziroma zdravstvenega sistema kot celote. Slednje bi lahko pomenilo odločen korak k doseganju dolgoročnih ciljev ter omogočilo zadovoljitev naraščajočih potreb in različnih interesov deležnikov znotraj zdravstvenega sistema. Značilnosti uporabe rešitev eZdravja, vzorci obnašanja uporabnikov ter dosednji rezultati in spoznanja na področju lahko predstavljajo dobro izhodišče za nadaljnje raziskave zdravstvenega sistema. Skladno s tem lahko raziskave na področju digitalizacije zdravstva znatno pripomorejo k razvoju zdravstvenih, menedžersko-organizacijskih, informacijskih ter ekonomskih ved, ki se v veliki meri prepletajo v zdravstvu ter predstavljajo presečišče za različne znanstvene pristope k preučevanju in razvoju zdravstvenega varstva v Sloveniji. V prispevku bodo predstavljeni podatki o uporabi najbolj odmevnih rešitev eZdravja, z njimi povezani izzivi in prihodnje usmeritve.

2 Metodologija

2.1 Raziskovalni pristop

V prispevku je uporabljena metoda poglobljene analize, ki je bila podprta s širokim pregledom projektne dokumentacije, literature in preučevanjem številnih virov, ki vsebujejo s problematiko povezane vsebine. Metoda poglobljene analize je vključevala analizo projektnih dokumentov in tehničnih specifikacij ter ciljno usmerjene pogovore s strokovnjaki na NIJZ, ki upravljajo z rešitvami eZdravja. V končno sintezo raziskovalnih rezultatov so bili vključeni tudi dejanski statistični podatki o razširjenosti in uporabi rešitev eZdravja v Sloveniji, ki so bili pridobljeni iz administratorskih modulov oz. modulov za poslovno odločanje, ki jih vsebujejo posamezne rešitve. Raziskava je potekala od septembra 2019 do januarja 2020. Raziskovalna metodologija je bila prilagojena posebnostim raziskovalnega problema in širšim implikacijam, ki jih ima uporaba rešitev eZdravja na zdravstveni sistem (Thomas, 2006; Yin, 2017). Analiza se v veliki meri osredotoča na še precej neraziskano področje v Slovenij, zato uporaba kvantitativnih empiričnih metod ni bila mogoča, saj predhodne analize in kvantificirani podatki ne tem področju dejansko ne obstajajo. V skladu s tem je bilo ocenjeno, da je poglobljena analiza v tem trenutku najustreznejši metodološki pristop za raziskovanje in razumevanje tega zapletenega področja, ki se zelo hitro razvija.

2.2 Vzorec

Izbira potencialnih sogovornikov na NIJZ je temeljila predvsem na njihovi strokovnosti in izkušnjah. Dobro poznavanje tehnoloških, sistemskih in organizacijskih značilnosti rešitev eZdravja s strani izbranih sogovornikov je zagotavljalo verodostojnost njihovih stališč in priporočil ter olajšalo konstruktivno sodelovanje v raziskavi (Yin, 2017). Povabilu za razgovor se je odzvalo vseh dvajset strokovnjakov na NIJZ, ki sodelujejo na širšem področju eZdravja. Strokovnjaki na NIJZ zasedajo delovna mesta razvojni sodelavci in inženirji ter imajo po večini dolgoterne izkušnje na področju informatizacije slovenskega zdravstva.

2.2 Zbiranje in analiza podatkov

Razgovore so avtorji opravili osebno v uradnih prostorih anketirancev. Namen in cilji raziskave so bili pojasnjeni vsem udeležencem, da bi razjasnili končne podrobnosti in morebitne negotovosti, ki se nanašajo na njihove naloge. Vsem udeležencem razgovorov je bila zagotovljena anonimnost ter zaupnost pridobljenih informacij. Glede na aktivno vlogo sodelujočih strokovnjakov v nadaljnjih fazah raziskave, posebna avtorizacija odgovorov ni bila potrebna.

Sodelujoči strokovnjaki so imeli v raziskavi dvojno vlogo. Najprej so morali podati svoje ocene glede trenutnega stanja, uporabe in izzivov na področju eZdravja v Sloveniji. V nadaljevanju, pa so morali, na podlagi lastnih izkušenj in poznavanja razmer tako na področju eZdravja kot tudi slovenskega zdravstvenega sistema, predstaviti svojo vizijo glede potrebnih aktivnosti in ukrepov, ki naj bi zagotovili nadaljnji razvoj, še višjo kakovost ter povečanje uporabe rešitev eZdravja. Podali so tudi svoja mnenja o potrebnih strateških usmeritvah v prihodnje in kritičnih sistemskih dejavnikih, ki bodo morali zagotavljati večjo podporo eZdravju, če želimo povečati dodano vrednosti informacijskih orodij v zdravstvu.

Podatki, dobljeni z empirično kvalitativno raziskavo, so bili ustrezno strukturirani in analizirani v skladu s smernicami, ki jih predlaga izbrani metodološki okvir. Interpretacija podatkov je bila izvedena s pomočjo sodelujočih strokovnjakov. Poglobljena analiza je poskušala zajeti vse pomembne razsežnosti posameznih informacijskih rešitev in njihove potencialne implikacije tako za zdravstveni sistem v smislu njegovega upravljanja kot tudi za glavne skupine uporabnikov (pacienti, zdravstveni delavci).

Uporaba predlaganega raziskovalnega pristopa, vzorčenja in ustrezna tehnika zbiranja in analize podatkov so bili ključni za celovito in objektivno analizo podatkov. Izbrani metodološki okvir je zagotovil ustrezno osnovo za uspešno sintezo in interpretacijo pridobljenih podatkov ter na koncu olajšal pridobitev raziskovalnih rezultatov, ki temeljijo na dokazih.

3 Rezultati in razprava

V tem poglavju predstavljamo nacionalne rešitve eRecept, eNaročanje, Centralni register podatkov o pacientih (CRPP) in portal zVEM ter podatke o njihovi uporabi (Rant & Stanimirovič, 2019).

3.1 eRecept

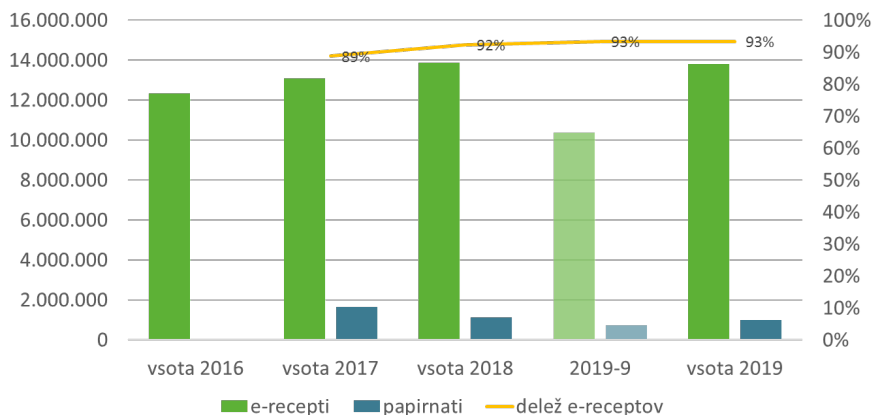
eRecept je nacionalna informacijska rešitev, ki omogoča elektronsko predpisovanje receptov in elektronsko izdajanje zdravil. Je ena najuspešnejših rešitev eZdravja v Sloveniji in lahko rečemo, da je primer dobre prakse (Rant & Stanimirovič, 2019). Pri njegovem razvoju je v konzorciju sodelovalo sedem ponudnikov informacijske podpore. Od 2. novembra 2015 je v uporabi na primarni ravni v celotni Sloveniji, na sekundarni in terciarni ravni pa od 1. februarja 2016. eRecept je leta 2017 dobil tudi nagrado Informacijska jagoda za najboljši dosežek na področju informacijske družbe.

Zdravnik v svojem lokalnem informacijskem sistemu napiše recept. Ko ga elektronsko podpiše, se shrani v centralni bazi e-receptov.

V lekarni farmacevt s pomočjo kartice zdravstvenega zavarovanja pacienta iz centralne baze e-receptov pridobi podatke o predpisanem receptu. Pripravi zdravilo, ga izda in izdajo potrdi v centralni bazi e-receptov. Pacient te podatke lahko vidi preko portala zVEM.

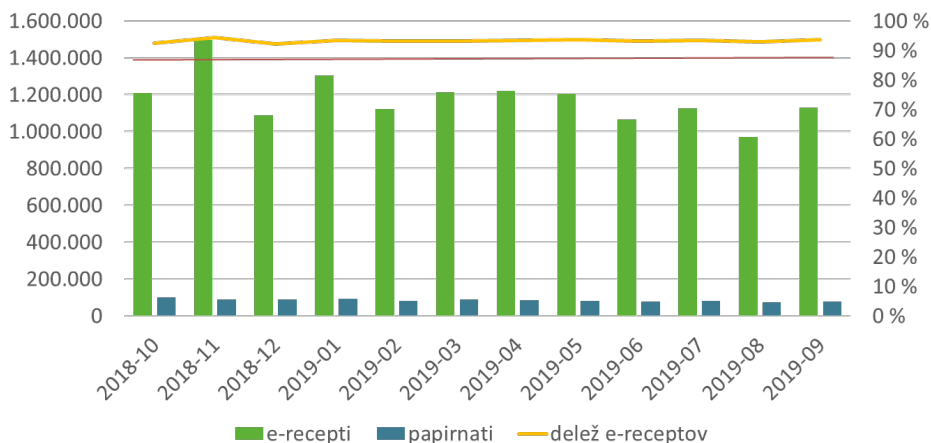
V nadaljevanju bomo prikazali analizo podatkov o uporabi iz modula za poslovno odločanje (angl. BI) rešitve eRecept. Podatki za leto 2019 so v tem prispevku povsod ekstrapolirani iz devetmesečnih podatkov na celoletno raven.

Uporaba rešitve eRecept rahlo narašča v zadnjih štirih letih (Slika 1). Prav tako narašča delež elektronsko predpisanih receptov med vsemi predpisanimi recepti. Število predpisanih e-receptov se spreminja skozi leto. Poleti je najmanjše, največje je v zimskih mesecih (razen decembra).

Slika 1: Število e-receptov po letih.

V začetku projekta je bil postavljen cilj, da dosežemo 90 odstotni delež predpisanih e-receptov med vsemi recepti. V letu 2019 (Slika 2) je bil delež predpisanih e-receptov stabilen in je ves čas presegal 90%. Tako smo zastavljeni cilj dosegli in ga celo presegli. Poudariti pa moramo, da delež e-receptov v Sloveniji ne bo nikoli dosegel 100 %, ker je za nekatere recepte predvidena uporaba papirnih receptov (nujni recepti, recepti, ki se predpisujejo na domu, osebni recepti zdravnikov, recepti za zdravila s posebnim režimom predpisovanja).

Slika 2: Število e-receptov v letu 2019.

3.2 eNaročanje

eNaročanje je nacionalna rešitev eZdravja, ki je namenjena izdaji e-napotnic, elektronskemu naročanju in prikazovanju podatkov o čakalnih dobah. eNaročanje je bilo delno uvedeno leta 2016, na nacionalni ravni se uporablja od aprila 2017.

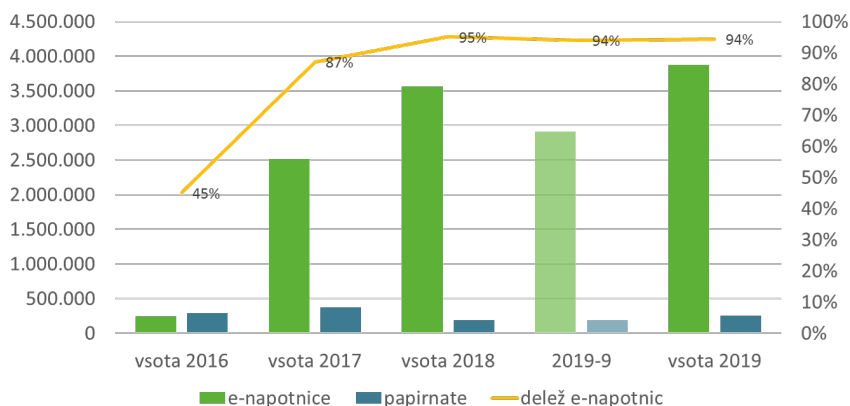
Zdravnik v svojem lokalnem sistemu pripravi e-napotnico. Ko jo digitalno podpiše, se shrani v centralni bazi e-napotnic. Na osnovi e-napotnice se izvaja e-naročanje. E-naročanje lahko izvede pacient sam preko spletne strani ali preko portala zVEM. Lahko ga izvedeta tudi zdravnik ali medicinska sestra. Pacient ima še vedno možnost tudi klasičnih načinov naročanja na zdravstvene obravnave.

Na osnovi podatkov iz informacijskih sistemov izvajalcev zdravstvene dejavnosti se prikažejo nacionalne čakalne dobe. Tu naj poudarimo, da za v sistemu eZdravja NIJZ podatki o čakalnih dobah le prikazujejo, za podatke same so odgovorni izvajalci zdravstvene dejavnosti.

Leta 2018 smo zaradi zmanjševanja čakalnih dob dodali tudi modul ePosvet. Ta rešitev omogoča posvetovanje med zdravnikom na primarni ravni in specialistom o konkretnem pacientu z namenom skrajševanje čakalnih dob in pospešitvi zdravstvene obravnave.

3.2.2 Elektronsko napotovanje – eNapotnica

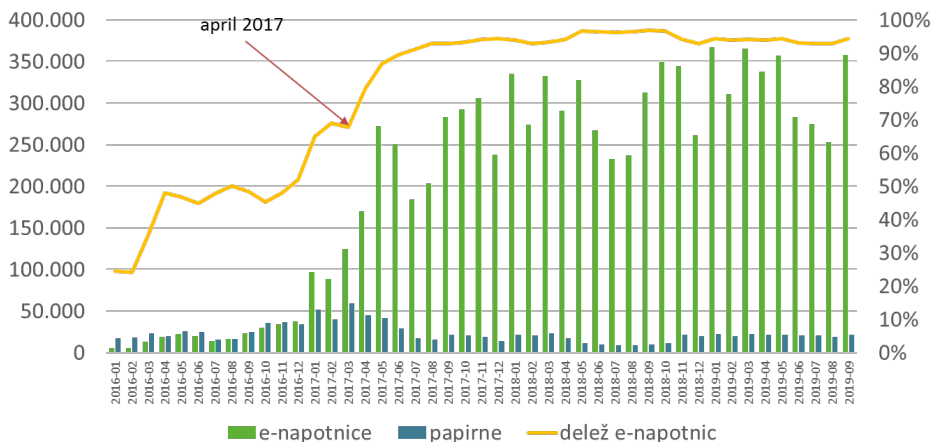
Slika 3 prikazuje, da število e-napotnic iz leta v leto narašča. Leta 2017 smo zaznali občutno povečanje števila e-napotnic, saj je bila aprila 2017 elektronska napotnica izenačena s papirno in so od takrat vsi izvajalci zdravstvene dejavnosti primorani izdajati e-napotnice.

Slika 3: Število e-napotnic po letih.

Tudi število napotnic se skozi leto spreminja in je največje v zimskih in najmanjše v poletnih mesecih. Bistven porast izdaje e-napotnice je viden z izenačitvijo e-napotnice aprila 2017 (Slika 4).

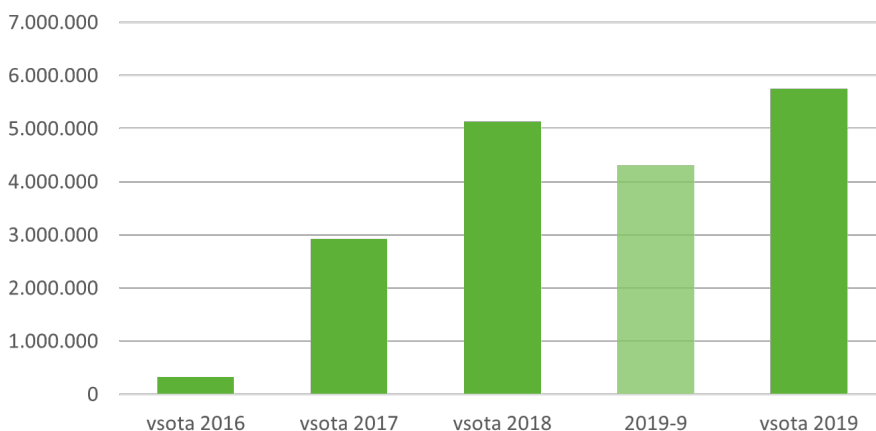
V letu 2019 je bil delež e-napotnic med vsemi izdanimi napotnicami ves čas nad 90 %, med 93 % in 97 %.

Slika 4: Število e-napotnic po mesecih.

3.2.2 Elektronsko naročanje - eNaročanje

Tudi število e-naročil z leti narašča (Slika 5), od 324.092 leta 2016, do 5.127.599 v letu 2018.

Slika 5: Število e-naročil po letih.

NIJZ na spletnih straneh prikazuje podatke o čakalnih dobah, ki jih dobi od lokalnih informacijskih sistemov pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti. Nekatere čakalne dobe so še vedno nekonistentne zaradi neustreznih rešitev tehnoloških, procesnih in organizacijskih izzivov pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti, zato podatki o čakalnih dobah za določene zdravstvene storitve še vedno niso zanesljivi. NIJZ v sodelovanju z drugimi deležniki v zadnjem letu izvaja številne aktivnosti, ki bodo pripomogle k nadaljnjemu izboljševanju kakovosti in zanesljivosti podatkov o čakalnih dobah in čakajočih, saj so ti zelo pomembni tako za paciente, kot tudi za zdravstvene zavode ter pripravljavce zdravstvenih politik in ukrepov.

NIJZ tudi intenzivno promovira uporabo elektronskega naročanja. Pacientom omogoča, da pokličejo pomoč uporabnikom (Help Desk), kjer jim pri konkretnem primeru e-naročanja pomagajo usposobljeni strokovnjaki.

3.3 Centralni register podatkov o pacientih

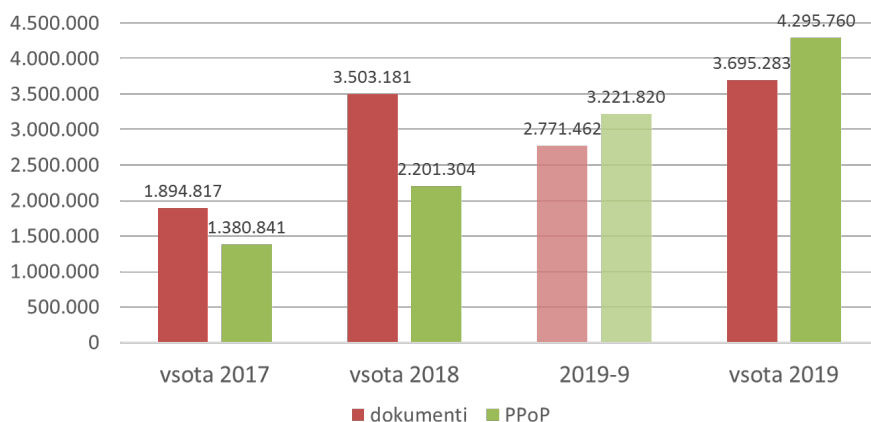
CRPP je zbirka podatkov eZdravja o pacientih s stalnim ali začasnim prebivališčem v Republiki Sloveniji. Osredotoča se na zbiranje podatkov za izmenjavo med izvajalci zdravstvene dejavnosti in shranjevanje dokumentov za dostopanje pacientov (Rant & Stanimirović, 2019). Omogoča pa tudi hrambo nekaterih dokumentov, ki jih posreduje pacient.

Podatki v CRPP se obdelujejo z namenom, da se izvajalcem zdravstvene dejavnosti omogoči dostop do podatkov in izmenjava podatkov za izvajanje zdravstvene oskrbe in mrliško pregledne službe ter z namenom ažuriranja podatkov zdravstvene dokumentacije. CRPP vsebuje pacientovo zdravstveno dokumentacijo in Povzetek podatkov o pacientu (PPoP). PPOp vsebuje najpomembnejše pacientove zdravstvene podatke, potrebne za kakovostno zdravstveno obravnavo. Dostopanje do pacientove dokumentacije ureja Pravilnik o pooblastilih za obdelavo podatkov v CRPP, ki je bil pripravljen na zahtevo Informacijskega pooblaščenca.

Podatke v CRPP pošilja več kot 98 % izvajalcev javnega zdravstva, vsi zdravstveni domovi in 24 od petindvajsetih bolnišnic. Izjema je Univerzitetna psihiatrična klinika Ljubljana.

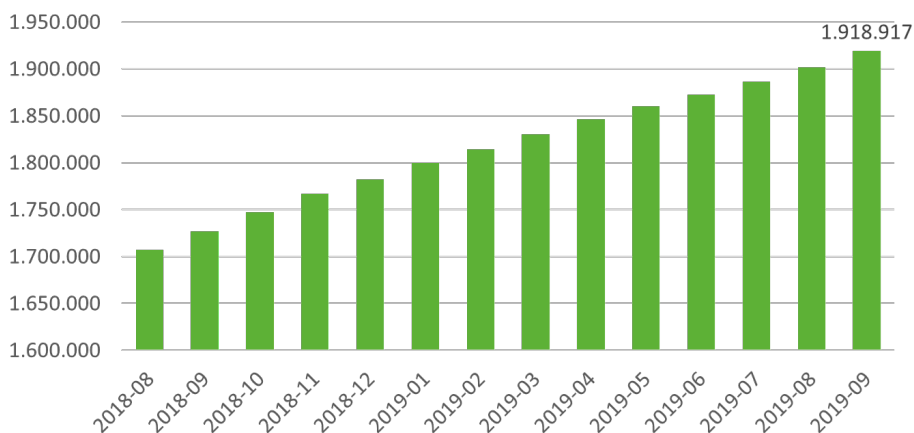
Podatke pošilja tudi 25 % zasebnikov. 231 jih pošilja medicinsko dokumentacijo ali povzetek podatkov o pacientu. Ključna ovira za širitev uporabe CRPP je nevklučenost izvajalcev v zNET.

V zadnjih letih se je uporaba pacientove zdravstvene dokumentacije in PPOp bistveno povečala (Slika 6).

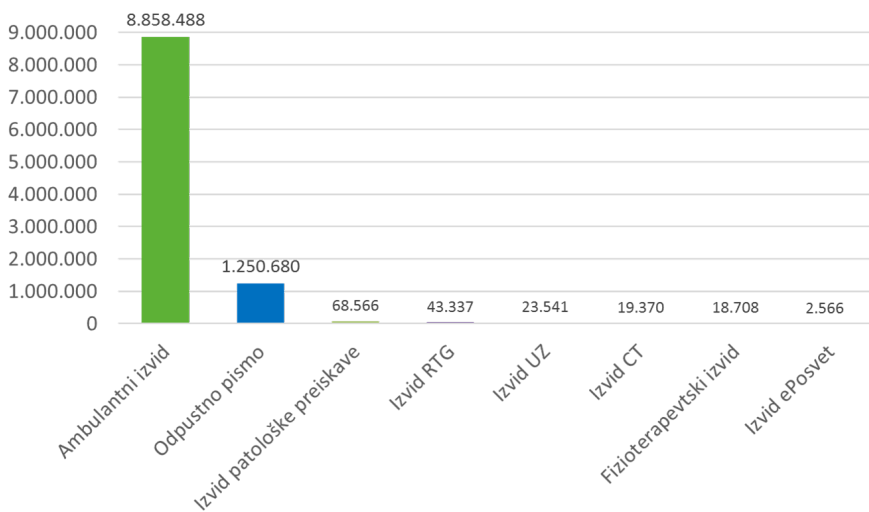
Slika 6: Število dokumentov in PPoP v CRPP po letih.

Povečuje se tudi število pacientov, ki imajo podatke v CRPP. Septembra 2019 jih je bilo že 1.918.917 (Slika 7).

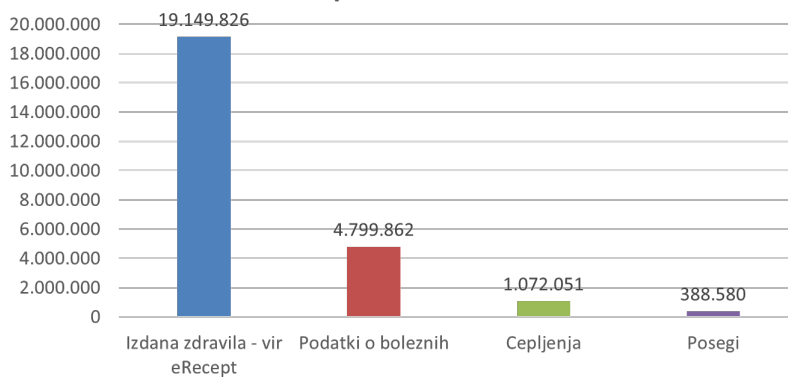
Slika 7: Število pacientov s podatki v CRPP.

Med dokumenti v CRPP je daleč največ ambulantnih izvidov. Na druge mestu so odpustna pisma. Nad 15.000 so še izvidi patoloških preiskav, RTG, UZ in CT ter fizioterapevtski izvidi (Slika 8).

Slika 8: Število dokumentov v CRPP po tipih do vključno septembra 2019.

V PPop je največ podatkov o izdanih zdravilih, podatkov o boleznih, cepljenjih in posegih (Slika 9).

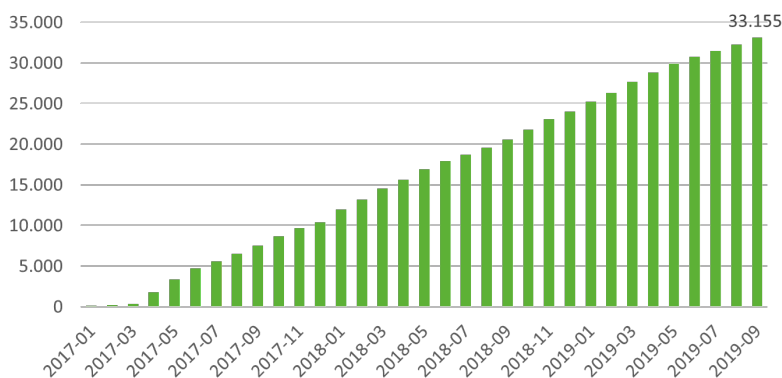
Slika 9: Število zapisov v PPop do vključno septembra 2019.

3.4 Portal zVEM (zdravje vse na enem mestu)

Spletni portal zVEM predstavlja pomemben mejnik v zgodovini slovenskega zdravstva, saj uporabnikom - pacientom omogoča varen dostop do njihovih podatkov in storitev eZdravja preko ene vstopne točke. Omogoča jim varen in zanesljiv dostop do njihovih podatkov v zbirkah eZdravja, dostop do storitev eZdravja in pregled nad revizijsko sledjo dostopa do njihovih podatkov. Omogoča tudi izmenjavo informacij med izvajalci zdravstvene dejavnosti in še nekatere druge možnosti.

Za uporabo vseh funkcionalnosti Portala zVEM je potrebna registracija s kvalificiranim digitalnim potrdilom (KDP). Po prijavi lahko uporabnik pregleduje svoje podatke in podatke svojih otrok do 15. leta starosti. Možno se je tudi naročiti na obvestila o receptih in napotnicah.

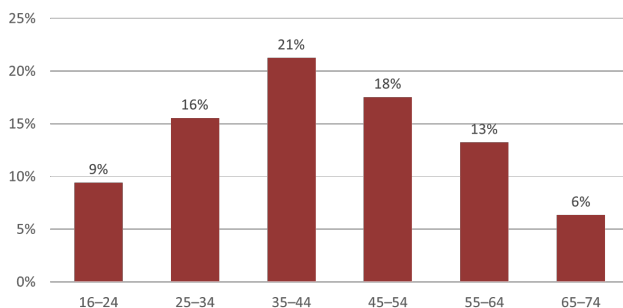
Število registriranih uporabnikov portala zVEM konstantno narašča, septembra 2019 jih je bilo 33.155 (Slika 10).

Slika 10: Število registriranih uporabnikov portala zVEM.

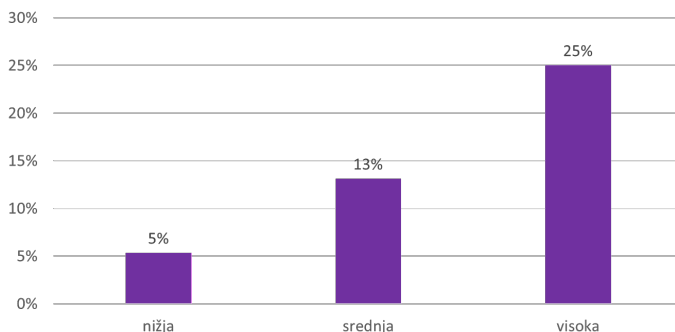
Analizo uporabe portala zVEM smo uspeli vključiti v raziskavo Razvitost slovenske digitalne družbe: nameni uporabe interneta in s tem povezane težave Statističnega urada RS (SURS, 2019). Storitve javne uprave eZdravje na portalu zVEM, npr. storitev eNaročanje, vpogled v lastno zdravstveno dokumentacijo, je uporabljalo 15

% 16-74-letnikov. Delež uporabnikov te storitve je bil najvišji med osebami, starimi 35–44 let (21 %, Slika 11). Portal je uporabljalo nekaj več žensk, kot moških.

Slika 11: Delež uporabnikov portala zVEM glede na starostne skupine.

Delež uporabnikov portala zVEM je bil najvišji med osebami z visoko izobrazbo (25 %, Slika 12), med zaposlenimi in samozaposlenimi (18 %) in na območjih srednje gostote poseljenosti (18 %).

Slika 12: Delež uporabnikov portala zVEM glede na stopnjo izobrazbe.

3.5 Izzivi in prihodnje usmeritve na področju eZdravja

Kljub uspešnemu vodenju rešitev eZdravja, se NIJZ pri njihovem razvoju in implementaciji srečuje z nekaterimi izzivi. Določeni izvajalci ZD še niso pripravljeni za ustrezno uporabo rešitev eZdravja, kar se kaže tako na tehnološkem in organizacijskem, kot tudi drugih področjih. Izvajalci ZD imajo procesne, organizacijske, varnostne in uporabniške težave in premalo kompetentnih IKT

strokovnjakov, ki bi skrbeli za ustrezno vzdrževanje in delovanje rešitev eZdravja. Še vedno veliko koncesionarjev ni vključenih v zNET omrežje, kar onemogoča poročanje in uporabo določenih rešitev eZdravja. Srečujemo se z neuskkljenostjo zdravstvene stroke pri vsebinskih vprašanjih (šifrant VZS, matrika dostopov ipd.). Izvajalci izpostavljajo nezadostna sredstva za informatizacijo na splošno (strojna in programska oprema, kadrovski viri) ter vzdrževanje in nadgradnje rešitev eZdravja. Težave povzročata tudi to, da določeni izvajalci ne upoštevajo zakonodaje ter usmeritev in navodil s strani MZ in NIJZ.

Glede na dosedANJI razvoj in dosežke v zadnjih letih je potrebno na področju eZdravja zastaviti dobro utemeljeno in ambiciozno vizijo. Skladni s tem so tudi dolgoročni cilji na področju eZdravja, ki so usmerjeni predvsem v dvigovanje ravni uporabe rešitev eZdravja s strani končnih uporabnikov (zaposleni v zdravstvu, pacienti), za kar je potrebna tudi vključitev vseh izvajalcev zdravstvene dejavnosti v varno omrežje zNET. V okviru strokovnih skupin je nujno zagotoviti vzdrževanje in nadgrajevanje rešitev eZdravja v skladu z utemeljenimi potrebami uporabnikov oz. zakonskimi zahtevami. Ključno je izboljšati kakovost podatkov, ki se pošiljajo v zbirke eZdravja (eNaročanje, eRCO, CRPP) in poenotiti gradnike eZdravja na nacionalni ravni (šifranti, klasifikacije in terminologije, podatkovni standardi, strukturirani dokumenti). Izvajati je potrebno učinkovito upravljanje in koordinacijo aktivnosti za razvoj in nacionalno uporabo rešitev eZdravja ter zagotoviti celovito spremljanje in vrednotenje uspešnosti ter kakovosti rešitev eZdravja. Potrebno je tudi promovirati uporabo podatkov iz eZdravja za spremljanje delovanja zdravstvenega sistema (in posameznih javnih zdravstvenih zavodov) ter stanja na izbranih področjih. Nenazadnje mora slovenski zdravstveni sistem stremeti k napredni uporabi podatkov in razvoju ekspertnih sistemov, ki bodo v pomoč zdravstveni stroki pri kliničnih obravnavah. Uporaba modernih digitalnih orodij za prediktivno analitiko bo omogočala oblikovanje na dokazih temelječih politik in ustreznih ukrepov, ki jih v slovenskem zdravstvu nujno potrebujemo.

4 Zaključek

Podatki na področju uporabe rešitev eZdravja so spodbudni, saj kažejo, da se rešitve eZdravja vse bolj uveljavljajo v vsakodnevnem poslovanju slovenskega zdravstvenega sistema. NIJZ se po uspešni implementaciji rešitev eZdravja na nacionalni ravni v zadnjem obdobju osredotoča predvsem na povečanje njihove

uporabe, izboljšanje kakovosti rešitev ter njihovo celovito vzdrževanje in nadgrajevanje v skladu z zaznanimi potrebami oz. zakonskimi zahtevami. Velik razvojni preboj in napredek na področju eZdravja v Sloveniji potrjujejo tudi rezultati najnovejše raziskave Evropske komisije Digital Economy and Society Index Report 2019 (DESI, 2019), ki uvršča Slovenijo na 6. mesto na področju eZdravja v EU.

Za uspešno spopadanje s preostalimi izzivi bo potrebna vključitev vseh pomembnih deležnikov v zdravstvenem sistemu ter izvedba usklajenih aktivnosti v skladu z nalogami in pristojnostmi vsakega deležnika posebej. Vloge ključnih deležnikov in njihove naloge se v kompleksnem okolju zdravstvenega sistema močno prepletajo. Če želimo izkoristiti zmožnosti, ki jih ponujajo rešitve eZdravja, mora biti celoten proces razvoja, implementacije in uporabe rešitev eZdravja podprt s sistemskimi ukrepi na različnih ravneh ter usklajen z interesi in potrebami vseh deležnikov. Glede na dinamiko dogodkov od objave prvega strateškega dokumenta na področju informatizacije zdravstva iz leta 2005, predstavlja implementacija rešitev eZdravja v zadnjih treh letih pomemben mejnik. Dosežen napredek na področju eZdravja v zadnjem obdobju potrjuje vse večje zavedanje deležnikov, da ima informatika v zdravstvu velik razvojni potencial ter zagotavlja nujno podporo pri vseh procesih odločanja, načrtovanja in upravljanja v zdravstvenem sistemu. Le konstruktiven pristop in usklajeno delovanje ključnih deležnikov, v skladu z njihovimi vlogami v zdravstvenem sistemu, lahko v doglednem čas pripelje do uspešne realizacije zastavljenih ciljev eZdravja in prinese pričakovane koristi vsem deležnikom, še posebej pa pacientom.

Zahvala

Zahvaljujemo se strokovnjakom skupine eZdravje na NIJZ za njihovo pomoč in strokovno podporo pri pripravi prispevka.

Zahvaljujemo se tudi g. Gregorju Zupanu s Statističnega urada Republike Slovenije, ki nam je posredoval podrobnejše rezultate raziskave Razvitost slovenske digitalne družbe: nameni uporabe interneta in s tem povezane težave.

Literatura

- European Commission. (2019). *Digital Economy and Society Index Report 2019; Digital Public Services*. Retrieved from <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/desi>
- Rant, Ž., & Stanimirović, D. (2019). Analysis of e-Health solutions in Slovenia: a usage perspective. *Uporabna Informatika*, 27(4), str. 135-142. Retrieved from <https://uporabna-informatika.si/index.php/ui/article/view/58/64>
- Rant, Ž., Stanimirović, D., Matetić, V., Indihar, S., Zidarn, J., Beštek, M., ... Živa Rant, Dalibor Stanimirović, Vedrana Matetić, Simon Indihar, Janja Zidarn, Mate Beštek, Lucija Tepej-Jočić, A. Ž. (2017). eZdravje danes. *Uporabna Informatika*, 25(3), str. 169-179.
- SURS (2019). Razvitost slovenske digitalne družbe: nameni uporabe interneta in s tem povezane težave <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/8423>
- Thomas, D.R. 2006. A general inductive approach for analyzing qualitative evaluation data, *Am. J. Eval.* 27: 237–246.
- Yin, R.K. 2017. *Case study research and applications: Design and methods*. Los Angeles: Sage publications.

